

The use of interactive teaching methods in extracurricular activities is one of the most effective ways to achieve the main goal of learning a foreign language: to master the language without time frame of the lesson.

Resources

1.Архипова Ж. Ю. Интерактивные методы обучения на уроках английского языка как средство развития коммуникативной компетентности учащихся. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-152177.html>

2.Коваленко А.В. Использование инновационных технологий в изучении английского языка. <http://videouroki.net/filecom.php?fileid=98690846>

Томашевська А.Ю.

ФОРМУВАННЯ PROFESSIONAL SECONDARY LANGUAGE EGO ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ АВТОНОМІЇ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Концепція автономного/самокерованого навчання (*autonomous/self-directed learning*) в контексті особистісно-орієнтованої парадигми у вітчизняній та зарубіжній теорії і практиці викладання залишається, незважаючи на численні дослідження, все ще методично не вирішеною проблемою і потребує пошуку дієвих шляхів її здійснення.

У форматі одного з принципів Болонського процесу - «навчання впродовж усього життя» наголошується на тому, що самостійна робота активізує особистісний потенціал щодо здобуття освіти, прагнення, вміння самостійно вивчати іноземні мови і використовувати їх у практичній діяльності. Аналіз предмету ґрунтовних наукових досліджень відомих вітчизняних вчених-методистів (Н.Ф. Бориска, І.П. Задорожна, І.О. Зимня, С.Ю. Ніколаєва) та зарубіжних (В. Bloom, В. Laufer, L. Murphy, R. Prigent) та ін. уможливорює дійти висновку щодо необхідності ефективної реалізації дидактичної системи дій для втілення концепції «Навчити працювати самостійно суб'єктів навчання», що означає здійснювати самостійні навчальні

дії. Беручи за основу дефініцію самостійної роботи, яка презентується у дидактичній і методичній літературі як форма, метод, засіб конструювання навчання і сама навчально-пізнавальна діяльність, пропонується робоча модель використання форм аудиторної та позааудиторної самостійної роботи - 168 навчальних годин, передбачених сучасною освітньою програмою з англійської мови для студентів I-II курсів фармацевтичного факультету (2010). Така експериментальна технологія навчання мови як другої (ESL) у ракурсі організації самостійної роботи студентів націлена на досягнення провідного професійно-орієнтованого комунікативного прагматичного підходу до навчання за методом наближення до реальних ситуацій фармацевтичної практики, підвищення мотивації вивчення англійської мови для оволодіння обраним фахом та являє собою спробу реалізувати три компонента здійснення самостійних навчальних кроків особистостей, а саме: *отримання знань за допомогою індивідуалізації навчання, удосконалення вмінь, активізації навичок творчого характеру.*

Особистісно-орієнтована дидактична методика припускає формування механізму самопізнання, самовдосконалення та самоорганізації, як індивідуума [6:94-95]. В рамках особистісно-орієнтованого підходу до навчання у сучасній лінгводидактиці активно розвивається теоретична платформа, що базується на концепті «мовної особистості», який з огляду на специфічність навчальної дисципліни «Методика навчання іноземній мові» трансформується у концепт «вторинна мовна особистість» [7:194], формування якої передбачає знання іноземної мови не лише на рівні мовного коду, а й інтеграцію особистості, яка її вивчає, в мовну картину світу її носіїв. Опис концепції наукового дослідницького дискурсу українських та зарубіжних вчених на проблему розуміння концепту «вторинна мовна особистість» (*secondary linguistic identity*) дає В. Дороз, автор статті «Вторинна мовна особистість - реалія сьогодення»: Г. Богін (модель мовної особистості як людини, яка готова продукувати мовленнєві вчинки, створювати мовленнєві продукти); О. Біляєв (національна мовна особистість); В. Карасик (словникова мовна

особистість); Ю. Прохоров (мовна і мовленнєва особистість); І. Халєєва (вторинна мовна особистість) та ін. [1:1].

Під концептом вторинної мовної особистості ми розуміємо сукупність здатності/готовності людини до здійснення мовних вчинків, адекватної взаємодії з представниками інших культур в умовах автентичного спілкування з ними та розглядається у якості цілі і результату оволодіння іноземною мовою. Ступінь розвитку вторинної мовної особистості проявляється у спроможності мотивованого обміну текстуально оформленою змістовою інформацією, що структурована з урахуванням мотивів спілкування, до інтерпретації цілісних, ієрархічно організованих семантико-змістових структур [2:4]. Як відомо, у складі вторинної мовної особистості виділяють три рівня [7:194]:

вербально-семантичний (слова, граматичні, текстові, дискурсивні моделі);

лінгвокогнітивний/тезаурусний (поняття, концепти, ідеї, ідеологічні стереотипи тощо);

мотиваційний (діяльнісно-комунікативні потреби, мотиви мовної поведінки).

Формування мотиваційного рівня вторинної мовної особистості повинно стати центральною ланкою всієї системи навчання студента-нелінгвіста, тому що результат навчальної діяльності залежить передусім від потреб індивідуума, його мотивації [6:22]. За словами Ж. Піаже, індивідум діє лише в тому випадку, коли він відчуває необхідність у дії [11:87]. Головним складником мотиваційної сфери студентів фармацевтичних факультетів, який визначає успішність навчання, є інтерес до майбутньої професії (внутрішній мотив) та бажання дійти рівня вимог, які ставить суспільство перед молодими фахівцями (зовнішній мотив) [4:111]. Щоб сформувати мотиваційну сферу у студентів, необхідно створити системи цінностей, які прийняті у нашому суспільстві, умови для набуття нових знань та вмінь, виховати прагнення до суспільно-корисній діяльності, розкрити особистісний зміст навчання, коли студент усвідомлює не лише об'єктивне, але й суб'єктивне значення цього процесу, тобто він розуміє, як навчання допоможе йому визначити своє місце у житті суспільства та досягти суспільно-корисних результатів. Автори О.В. Плахотнік,

П.П. Автомонов, А.П. Соколовська, які досліджували ціннісні проблеми в педагогічному аспекті, схематично показали ідеї окремих класиків психології, що ілюструють характер взаємодії цінностей суспільства та цінностей особистості, наприклад, за О.М. Леонтьєвим [9:123]:

цінності суспільства		
особисті	внутрішні	цінності
діяльність		

В умовах немовного ВНЗ розвиток вторинної мовної особистості можливий лише в обмежених рамках, що визначається суттю майбутньої професії, тобто міжкультурної фахової комунікації, тому стратегічною метою навчання іноземної мови стає формування професійно-орієнтованої вторинної мовної особистості, зміст усіх рівнів структури якої розумно мінімізовано у відповідності до особливостей фахово-значимих сфер і ситуацій іншомовного спілкування. [3:74-78]

Як зазначає С.Ю. Ніколаєва специфіка змістовного наповнення поняття професійно орієнтованої вторинної мовної особистості проявляється у тому, що її мотиваційний рівень безпосередньо пов'язаний із прагматикою професійно-діяльнісних потреб особистості, лінгвокогнітивний рівень включає у себе передусім розширення понятійного тезаурусу спеціалізованої предметної галузі і може розглядатись як джерело проблемних когнітивно-комунікативних завдань, що стимулюють активність мовленнєво-змістової діяльності студента, тоді як вербально-семантичний рівень виступає у якості засобу/інструменту розв'язання комунікативно-діяльнісних завдань [10:37].

У методичній літературі можна знайти різні підходи до вирішення проблеми розвитку самостійності особистості того, хто навчається; саме цьому відповідають як підґрунтя самоосвіти впродовж усього життя наступні продуктивні особистісно-розвивальні освітні форми: через оволодіння засобами засвоєння мовного матеріалу, визначення цілей, шляхів самооцінки або

компенсаторних стратегій розв'язування проблемних практичних задач тощо. Це підтверджує правомірність нашого вибору принципів моделювання самостійної роботи майбутніх фармацевтів у руслі особистісно-орієнтованого діяльнісного підходу. Сутність такого підходу полягає в зміні ролі студента у навчальному процесі: спрямованість навчання на особистість (*a student-centered method*), завдання, настанови; використання власного досвіду; створення позитивного мікроклімату; здійснення саморегуляції та самооцінки студентів. Впровадження даного підходу зумовлює залучення студентів до власної пізнавальної діяльності через функціонування подальших дидактичних особистісно-формуючих систем: *self-directed learning* – навчання з самостійним визначенням цілей, але під керівництвом викладача (*guided work*); *autonomous learning* – автономне навчання; *independent learning* – самостійне навчання (*unguided work*) [13:79-91].

Автономія в трактуванні вченої І.П. Задорожної розглядається як спосіб організації навчального процесу, за якого студент може в тій чи іншій мірі здійснювати самоуправління, та здатність студента приймати самостійні рішення на всіх етапах навчальної діяльності, нести відповідальність за їх виконання та результат [5:60]. О.П. Крюкова співвідносить навчальну автономію з різним ступенем самостійності тих, хто навчається, при цьому реалізуються три структурні елементи її складу: *професійна діяльність, професійне спілкування, особистість професіонала* [8:16].

Відомо, що самостійна робота повинна бути спланована таким чином, щоб забезпечити її ефективність та ритмічність, максимально врахувати індивідуальні здібності студента, його психофізіологічні особливості, соціально-економічні умови тощо. Підкреслимо, що у сучасних умовах тенденції до зменшення аудиторного навантаження, недостатньої підготовленості та зниженої мотивації до навчання у більшості студентів, розвиток навчальної автономії як форми навчальної діяльності стає надзвичайно важливим складником професійної підготовки майбутніх фахівців. Тому, на позааудиторну самостійну роботу ми покладаємо завдання

опрацювання матеріалу, який був повідомлений та певною мірою засвоєний під час аудиторної роботи, практику рубіжного контролю рівня навченості. При визначенні самостійної роботи під час вивчення англійської мови майбутніми фармацевтами важливе місце повинно відводитись конкретизації навчального текстового матеріалу для професійно орієнтованого читання відповідно до потреб майбутньої фахової діяльності. Ефективна навчальна траєкторія планування позааудиторної самостійної роботи передбачає стимулювання інтересу до пізнання нової пошукової роботи студента та використання модульного об'єктно-орієнтованого динамічного мовного середовища (MOODLE), як форми інформаційно-довідкової технології для засвоєння освітньої програми.

Підсумовуючи, зазначимо, що, на нашу думку, можна стверджувати: взаємозалежність отримання успішних професійних компетенцій особистості в суспільстві від рівня сформованості її вторинної мовної особистості; необхідність подальшого дослідження її складових, розробки, технологій її формування, а також детального обґрунтування шляхів поступового зростання автономії студентів немовних спеціальностей у процесі вивчення фахових дисциплін, як невід'ємної задачі безперервної медичної освіти.

Література

- Дороз В. Вторинна мовна особистість - реалія сьогодення.- Збірник наук. праць. - Луганськ: Вид. ЛНУ ім. Т. Шевченка. - 213с.
- Дридзе Т.М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации.- М.: Наука, 1984. – 268 с.
- Евдокимова М.Г. Проблемы теории и практики информационно-коммуникационных технологий обучения иностранным языкам: Монография. – М.: МИЭТ, 2004. – 312 с.
- Задорожна І.П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: Монографія / І.П. Задорожна. - Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2011. - 414с.
- Задорожна І.П. Розвиток автономії студентів мовних спеціальностей у процесі

- вивчення фахових дисциплін. - Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. № Серія: Педагогічні науки. - Чернігів, - 2015. - Вип. 131. - С.60-63
- Зимняя И.А. Педагогическая психология: [учеб. для вузов] / И.А. Зимняя. - М.: Логос, 2001. - 384с.
 - Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. - М.: Изд. ЛКИ, 2010 – 264 с.
 - Крюкова О.П. Самостоятельное изучение иностранного языка в компьютерной среде. - М.: Логос, 1998. – 126 с.
 - Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Леонтьев. - М.: Политиздат, 1975. - 304с.
 - Ніколаєва С.Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам / С.Ю. Николаева.- К.: "Вища школа", 1987.- 139с.
 - Пиаже Ж. Схемы действия и усвоение языка / Семиотика. — М., 1983. - 136с.
 - Bloom, B. Taxonomy of Educational Objectives.- New York: David McKay Company Inc, 1964.- 196 p.
 - Laufer, B. The development of passive and active vocabulary: same or different? / B. Laufer / Applied Linguistics. - 1998. - №19. - 271p.
 - Prégent, R. Charting your Course: How to Prepare to Teach More Effectively.- Madison: Magna Publications, 1994.- 229p.

Чемоданова М.Ф., Семенова Л.В.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ВУЗУ

Сучасні інформаційні та комунікаційні технології дозволяють вирішити ряд педагогічних завдань, спрямованих на активізацію навчальної діяльності та розвитку культури самостійної роботи студентів. Необхідність використання сучасних ІКТ обумовлена також безперервним збільшенням обсягу інформації, який потрібно вивчати і переробляти в ході навчання. Інтернет та інформаційні технології спрямовані на формування єдиного освітнього простору на всій території